

Zarządzenie nr 05/2015

**Kierownika Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Orzechowcach
z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad pracy wolontariuszy
w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Orzechowcach**

Na podstawie § 3 ust. 12 Statutu Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Orzechowcach, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 56/2014 Rady Miejskiej w Przemyślu z dnia 10 kwietnia 2014 roku zarządzam co następuje:

1. Szczegółowe zasady pracy wolontariuszy określa *Instrukcja Pracy dla wolontariuszy w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Orzechowcach* stanowiąca załącznik do niniejszego zarządzenia.
2. Z dniem wejścia w życie zarządzenia tracą moc inne wewnętrzne przepisy Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt dotyczące spraw w nim unormowanych.
3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**Kierownik Schroniska
dla Bezdomnych Zwierząt
z/s w Orzechowcach**
Kierownik
Schroniska dla bezdomnych Zwierząt
Piotr Milke
lex. wet. Piotr Milke
Piotr Milke
22.04.2015 u.

INSTRUKCJA PRACY

dla wolontariuszy

Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Orzechowcach

I WPROWADZENIE

Poniższa instrukcja stanowi uzupełnienie **Regulaminu wolontariatu** i ustala szczegółowy porządek wykonywania świadczeń związanych z:

1. Opieką nad zwierzętami, czyli:

- socjalizacją zwierząt (podczas zabawy i spacerów),
- pielęgnacją zwierząt (wykonywanie zabiegów higienicznych np. czyszczenia, szczotkowania i strzyżenia sierści),
- wykonywaniem prac porządkowych,
- wspomaganiem opieki weterynaryjnej (w zakresie dostrzeżonych problemów zdrowotnych zwierząt i pomoc w zleconych czynnościach weterynaryjnych).

2. Identyfikacją i adopcjami zwierząt, czyli:

- promocją działalności schroniska (pomoc w przygotowaniu i rozprowadzaniu ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjnych, udział w imprezach poza schroniskiem).

Wykonywanie przez wolontariuszy świadczeń innych niż wymienione w instrukcji wymaga uzyskania potwierdzonej pisemnie indywidualnej zgody schroniska.

Pracując na rzecz Schroniska dla Zwierząt, wolontariusz identyfikowany jest jako przedstawiciel tej placówki. W związku z tym, zobowiązany jest dbać o pozytywny wizerunek placówki swoim zachowaniem, wyglądem i wypowiedziami.

II INFORMACJA O RYZYKU DLA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANYM Z WYKONYWANIEM ŚWIADCZENIA ORAZ ZASADACH OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI. SYTUACJE SZCZEGÓLNE I ZDARZENIA NIEBEZPIECZNE.

1. Wykonywanie świadczenia w Schronisku wiąże się pracą w hałasie oraz z wysokim ryzykiem zainfekowania chorobami odzwierzęcymi, a także możliwością pokąsania i podrapania przez zwierzęta. Również siła zwierząt może być przyczyną urazów związanych z popchnięciem lub pociągnięciem przez zwierzęta.
2. Zasady ochrony przed ww. zagrożeniami mają charakter prewencyjny i służą uniknięciu zdarzeń niepożądanych oraz minimalizacji ich skutków lub powikłań. Najważniejszą zasadą jest nakaz przestrzegania obowiązujących w Schronisku procedur.
3. **Każdorazowo w sytuacji wystąpienia sytuacji szczególnej, wolontariusz zobowiązany jest do bezzwłocznego, natychmiastowego (jeżeli pozwalają na to okoliczności) sporządzenia pisemnej notatki i jej przekazania do koordynatora wolontariatu.**
  - 3.1. W przypadku zaistnienia wypadku przy pracy:
    - a) sprawdź czy jesteś bezpieczny;
    - b) udziel pierwszej pomocy osobie poszkodowanej
    - d) każdy wypadek należy zgłosić swojemu przełożonemu oraz sporządzić notatkę służbową i złożyć ją u koordynatora wolontariatu;
    - e) pozostaw stanowisko pracy w takim samym stanie w jakim było, gdy nastąpił wypadek (jeśli jest taka możliwość zrób zdjęcie);
    - f) jeżeli uległeś wypadkowi przy pracy, natychmiast poproś o pomoc najbliższą osobę.
  - 3.2. Zgon zwierzęcia:
    - a) jeżeli zauważysz zwierzę, co do którego istnieje podejrzenie, że nie żyje – nie dotykaj go i natychmiast poinformuj o tym przełożonego;

3.3. Awarie:

- a) o wadach i/lub uszkodzeniach urządzeń i wyposażenia należy niezwłocznie powiadomić bezpośredniego przełożonego lub wyznaczonego pracownika schroniska;
- b) w sytuacji szczególnej, gdy warunki pracy stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia lub gdy wykonywana praca grozi takim niebezpieczeństwem w stosunku do innych osób – powstrzymaj się od wykonywania pracy, zawiadamiając o tym niezwłocznie bezpośredniego przełożonego lub innego pracownika schroniska.

3.5. Agresja zwierząt (wobec ludzi lub zwierząt) i ucieczka zwierzęcia

- a) o wszelkich zauważonych oznakach agresji u zwierząt względem człowieka lub innych zwierząt, należy natychmiast poinformować bezpośredniego przełożonego;
- b) ucieczkę zwierzęcia należy NATYCHMIAST zgłosić bezpośredniemu przełożonemu, należy przerwać inne czynności i pomóc opiekunowi.

4. Ochrona przeciwpożarowa:

- a) w schronisku nie wolno zastawiać różnymi materiałami rozdzielni elektrycznych, sprzętu p. poż. oraz dróg, przejść, korytarzy;
- b) w schronisku nie wolno posługiwać się ogniem w miejscach do tego nie wyznaczonych.

III ZASADY PORZĄDKOWE

1. W Schronisku obowiązuje zasada, że **jeżeli nie podpisałeś porozumienia, to nie jesteś wolontariuszem i nie możesz wykonywać świadczeń wolontariackich w placówce.**
2. Podczas wykonywania świadczeń wolontariusz podlega podporządkowaniu na następujących zasadach:
  - a) w zakresie wiążącym się z kontaktem ze zwierzętami **bezpośrednim przełożonym jest opiekun zwierząt** odpowiedzialny za utrzymanie porządku w Schronisku,
  - b) w zakresie nadzoru organizacyjnego rozstrzygnięcia podejmuje koordynator wolontariatu;
3. **Nie wykonuj innych zadań niż uzgodnione z bezpośrednim przełożonym.**
4. Naruszenie zasad Regulaminu Wolontariatu i niniejszej instrukcji skutkuje sporządzeniem notatki służbowej w formie upomnienia. Upomnienia mogą mieć formę od pouczenia do zawieszenia w obowiązkach wolontariusza na czas od 2 tygodni do 3 miesięcy.
5. W przypadku trzykrotnego upomnienia, koordynator zobowiązany jest do dokonania oceny postawy i umiejętności wolontariusza oraz do podjęcia rozstrzygnięcia co do dalszego wykonywania świadczeń.
6. W przypadku rażącego naruszenia zasad wykonywania świadczeń wolontariatu, koordynator uprawniony jest do złożenia do Kierownika placówki wniosku o natychmiastowe rozwiązanie porozumienia pomiędzy schroniskiem a wolontariuszem.
7. Rejonizacja wolontariuszy:
  - a) schronisko podzielone jest na sektory. Wolontariusz w umowie o wolontariat deklaruje dwa sektory (**sektor główny i sektor uzupełniający**), gdzie będzie wykonywał swoją pracę;
  - b) wolontariusz na terenie schroniska może przebywać tylko i wyłącznie w sektorze wskazanym w podpisanej umowie o wolontariat
  - c) wolontariuszom, którzy odbywają szkolenie, koordynator wolontariatu wskazuje sektory i psy, którymi będą zajmować
8. Przed przystąpieniem do pracy:
  - a) wizytę w schronisku należy rozpocząć od podpisania listy obecności (pracownik schroniska wpisuje godzinę rozpoczęcia pracy i zakończenia pracy w karcie ewidencji czasu pracy);
  - b) zapoznaj się z warunkami oraz zasadami bezpiecznej organizacji pracy;
  - c) upewnij się, że możesz pracować w warunkach narażenia na kontakt ze zwierzętami;
  - d) zmień odzież i obuwie na robocze (odzież i obuwie może ulegać zainfekowaniu, więc istnieje

duże ryzyko przeniesienia patogenów chorobotwórczych „do” lub „ze” schroniska), długie spodnie i obuwie z zakrytą piętą;

- e) zapoznaj się z sytuacją w schronisku (komunikatami na tablicach ogłoszeń, informacjami przekazywanymi ustnie);
  - f) przygotuj i używaj niezbędne sprzęty ochrony osobistej (odzież, obuwie, rękawice, ochroniacze słuchu);
  - g) rozejrzy się i sprawdź czy przy wykonywaniu danej czynności będziesz bezpieczny.
  - h) realnie zaplanuj czas niezbędny do bezpiecznego wykonania czynności, bez uzgodnienia z przełożonym - nie zostawiaj prac, które nie zostały ukończone.
9. W trakcie pracy:
- a) używaj obowiązujących ochron osobistych (rękawice, fartuch podgumowany, buty gumowe, ochroniacze słuchu, poskramiacz, etc.);
  - b) w przypadku kontaktu ze zwierzętami, karmą i odchodami bezwzględnie zachować zasady higieny (rękawice ochronne, mycie rąk);
  - c) informuj przełożonego o podejmowaniu pracy (zgłoszenie swojej obecności i poinformowanie o zamierzeniach, planowanych działaniach);
  - d) informuj przełożonego o wszelkich przypadkach zachowań zagrażających bezpieczeństwu osób i zwierząt przebywających na terenie schroniska;
10. Po zakończeniu pracy:
- a) należy uporządkować wyposażenie (odłóż smycze, obroże, kagańce, szelki i inne akcesoria w miejsce ich przechowywania);
  - b) dokonaj przeglądu stanowiska pracy pod względem przydatności oraz niesprawności wyposażenia i innych zagrożeń dla ludzi i zwierząt;
  - c) zgłoś przełożonemu zauważone nieprawidłowości;
  - d) należy przebrać się (ubranie powinno być utrzymane w czystości, po kontakcie ze zwierzętami chorymi – powinno zostać uprane);
  - e) wszystkie uwagi i spostrzeżenia dotyczące zachowania i stanu zdrowia zwierząt należy zgłaszać w celu wpisania ich do karty zwierzęcia;
  - f) należy zgłosić się do pracownika schroniska w celu wpisania w kartę ewidencji obecności godziny zakończenia pracy.

IV ZASADY BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRACY PODCZAS POBYTU NA TERENIE SCHRONISKA

1. Wolontariuszowi NIE WOLNO:
- a) podawać psom smakołyków bez uzgodnienia z bezpośrednim przełożonym (lub z lekarzem weterynarii), po uzyskaniu zgody psom podawać można jedynie „psie smakołyki”
UWAGA: smakołyki podajemy psy podczas socjalizacji/szkolenia jako nagrodę, bodziec motywujący. Nie należy przesadzać z ilością podawanych smakołyków
  - b) absolutny ZAKAZ przenoszenia/przeprowadzania/zmieniania miejsca pobytu psów;
    - a) wolontariusza obowiązuje ZAKAZ poruszania się po rejonie kwarantanny
    - b) poruszać się po innym sektorze schroniska niż wskazane w podpisanej umowie pomiędzy wolontariuszem a schroniskiem (w sytuacjach wyjątkowych: należy uzyskać zgodę/pozwolenie bezpośredniego przełożonego i powiadomić o tym koordynatora wolontariatu);
    - c) zakaz wyprowadzania psów poza teren schroniska bez założonego kagańca. Odstępstwa są możliwe jedynie kiedy wynikają ze wskazań weterynaryjnych wpisanych do karty psa przez lekarza weterynarii;
    - d) nie wolno pozostawiać psów na wybiegach bez dozoru oraz dopuszczać do dewastacji wybiegów (kopania dołów, pozostawiania odchodów);

- e) nie wolno pozostawiać wyposażenia na wybiegach (obroże, smycze, szczotki, grzebienie, miski etc);
  - f) agresywnych psów nie wolno zbliżać do siebie nawet kiedy są w kagańcach;
  - g) pozostawiać w boksach, zagrodach zabawek, piłek i innych przedmiotów.
2. Wolontariuszowi NAKAZUJE SIĘ:
- a) w bezpośrednim kontakcie ze zwierzętami zachować szczególne środki ostrożności;
  - b) słuchać poleceń opiekuna zwierząt oraz koordynatora wolontariatu;
  - c) informować opiekuna zwierząt o niepokojących zmianach w zachowaniu psów lub w wyglądzie zewnętrznym, które mogą świadczyć o ewentualnej chorobie i/lub urazie
  - d) każdy zauważony przypadek pogryzień należy zgłaszać opiekuna zwierząt
  - e) stosować zasady bezpiecznego transportu i składowania;
  - f) na bieżąco usuwać odpady i odchody zwierzęce (na spacerze, na wybiegu, w budynkach schroniska, zwłaszcza w przejściach i ciągach komunikacyjnych);
  - g) utrzymywać wszystkie pomieszczenia schroniska w należytej czystości;
  - h) używać obowiązujących ochron osobistych;
  - i) bezwzględnie przestrzegać zasad higieny (rękawice ochronne, mycie rąk) w szczególności w sytuacjach kontaktu ze zwierzętami, karmą i odchodami;
  - j) przestrzegać zaleceń opiekunów lub lekarzy dotyczących postępowania ze zwierzętami,
  - k) zgłaszanie opiekuna zwierząt KAŻDEGO przypadku pokąsania przez zwierzęta;
  - l) sprzątanie odchodów zwierząt, jeśli zabrudzone zostanie przejście, korytarz, ciągi komunikacyjne, pomieszczenia wewnątrz budynku.
3. W Schronisku nie wolno:
- a) drażnić zwierząt;
  - b) niepokoić zwierząt bieganiem, nadmierną gestykulacją lub krzykiem bez powodu;
  - c) wchodzić do boksów, kojców, zagród zwierząt bez pozwolenia opiekuna zwierząt
  - d) dopuszczać do bezpośredniego kontaktu zwierząt z innymi zwierzętami lub osobami nieupoważnionymi;
  - e) **samowolnie dokarmiać psów;**
  - f) **podejmować czynności w sektorach innych niż zadeklarowane;**
  - g) dopuszczać do obsługi urządzeń mechanicznych osoby nieupoważnione;
  - h) używać maszyn i urządzeń bez wymaganego urządzenia ochronnego (zerowania);
  - i) ręcznie przemieszczać i przewozić ciężary o masie przekraczającej ustalone normy (kobiety do 15kg, dorywczo do 25kg, mężczyźni do 30kg, dorywczo do 50kg);
  - j) obsługiwać urządzeń bez odpowiednich uprawnień i przeszkoleń;
  - k) samowolnie naprawiać urządzenia elektryczne (kontakty, włączniki etc);
  - l) wspinać się na duże wysokości używając do tego np. krzesła;
4. Praca z wykorzystaniem narzędzi:
- a) zapoznaj się z instrukcjami obsługi urządzeń wyposażenia schroniska;
  - b) sprawdź stan techniczny urządzeń i oświetlenie stanowisk, a w szczególności wzrokowo stan instalacji elektrycznej.

V KARMIENIE ZWIERZĄT

1. W schronisku **ZABRANIA SIĘ** dokarmiania psów. Jeśli wygląd lub zmiana wyglądu psa (wychudzenie) wzbudza niepokój, zgłoś to opiekunowi i/lub w gabinecie weterynaryjnym.
2. Ewentualne podawanie psom smakołyków należy uzgodnić z opiekunem.
3. **Absolutny ZAKAZ dokarmiania psów (w schronisku i poza schroniskiem) kielbasą, parówkami, kośćmi, bułkami i wszelkimi resztkami z posiłków.**
4. Smakołyki dawane psu podczas socjalizacji/szkolenia powinny być podawane na zasadzie nagrody i nie należy przesadzić z ich ilością.

5. Zwierzęta muszą mieć stały dostęp do wody. Sprawdź czy w miskach jest woda, jeśli nie – umyj miskę i nalej świeżej wody.
6. Jeśli w boksie jest więcej psów, miski należy ustawiać w pewnej odległości od siebie.

VI ZASADY OBOWIĄZUJĄCE WOLONTARIUSZA

1. Należy zgłaszać swoje przybycie i wyjście ze schroniska (ewidencja czasu pracy).
2. Należy planować swój czas przebywania w schronisku i kończyć pracę przed wyjściem opiekunów zwierząt.
3. Po schronisku poruszamy się tylko i wyłącznie w sktorze zadeklarowanym w umowie o wolontariat (w sytuacjach szczególnych – chodzenie po innym rejonie wymaga zgody koordynatora wolontariatu i/lub opiekuna i/lub gabinetu weterynaryjnego).
4. Przed przystąpieniem do pracy ze zwierzętami, należy poinformować o tym fakcie opiekuna danego rejonu.
5. W schronisku NIE stosuje się odpowiedzialności zbiorowej. Za nieprawidłowe zachowanie odpowiada konkretna osoba. Brak reakcji na nieodpowiednie zachowanie jest naganne.
6. Zakaz wyprowadzania psów poza teren schroniska bez założonego kagańca. Odstępstwa są możliwe jedynie kiedy wynikają ze wskazań weterynaryjnych wpisanych do karty psa przez lekarza weterynarii.
7. Dokładnie zamykaj drzwi boksów.
8. Nie wkładaj rąk przez kraty/pręty boksów, nie podawaj smakołyków, nie wrzucaj karmy.
9. Fakt ugryzienia lub pokąsania zgłaszaj natychmiast opiekuna zwierząt i/lub koordynatorowi wolontariatu.
10. Uzgadniaj z opiekunem, które psy można wyprowadzać na spacer.
11. W przypadku zauważenia niepokojących objawów w zachowaniu lub w stanie fizycznym zwierzęcia (zwierzę ranne, pogryzione, okaleczone, wychudzone), należy o tym fakcie niezwłocznie zawiadomić opiekuna.
12. Zgłaszaj u koordynatora wolontariatu potrzebę pielęgnacji i strzyżenia zwierzęcia.
13. Używane do czesania i szczotkowania grzebienie i szczotki oczyść i odłóż na miejsce.
14. W boksie nie wolno zostawiać zabawek, piłek i innych przedmiotów.

VIII WYPROWADZANIE PSÓW NA SPACER

1. Realnie oceniaj swoje możliwości (w schronisku nie ma miejsca na brawurę, trzeba znać i otwarcie mówić o swoich ograniczeniach/wątpliwościach, swoimi obawami należy podzielić się z opiekunem i/lub koordynatorem wolontariatu – razem wybieriecie psy, które będą wyprowadzane na spacer).
2. Jeżeli nie masz doświadczenia w pracy ze zwierzętami trudnymi (strachliwe, nadpobudliwe, nie potrafiące chodzić na smyczy), poinformuj o tym opiekuna i/lub koordynatora wolontariatu, razem zdecydujecie czy jesteś w stanie wyprowadzić danego psa i zaplanujecie strategię spaceru.
3. Jeśli wyprowadzasz psa, co do którego masz jakiegokolwiek wątpliwości odnośnie jego zachowania, załóż mu dodatkową pętlę z drugiej smyczy – bardziej doświadczony wolontariusz lub pracownik pokaże jak to zrobić. To konieczność w przypadku psów strachliwych lub nadpobudliwych.
4. Przy zwierzętach nigdy nie robimy niczego na siłę (jeśli masz problem poproś o pomoc opiekuna i/lub koordynatora wolontariatu i/lub bardziej doświadczonego wolontariusza)
5. Przed wyprowadzeniem zwierzęcia z boksu, zagrody upewnij się, że nie ucieknie (sprawdź prawidłowość założenia i stan techniczny uwięzi, obroży, szelek, smyczy, transportera)
6. Realnie planuj pracę (w schronisku nie ma miejsca na pośpiech)

7. Zachowaj bezpieczny odstęp przy mijaniu innych psów.
8. Pies poza terenem schroniska MUSI mieć założony kaganiec.
9. Podczas spacerów **NIE WOLNO** spuszczać psów ze smyczy. Psy muszą mieć założone kagańce.
10. Przestrzegaj zasad wchodzenia do boksów i zachowania wobec psów. Dopóki nie nabierzesz wprawy w otwieraniu boksów – nie rób tego samodzielnie.
11. Przed spacerem zapnij psu obrozę tak, żeby nie była za luźna, żeby nie zsunęła się, a po spacerze rozluźnij psu obrozę (jeśli pies ma już obrozę – analogicznie, przed spacerem sprawdź czy nie jest za luźna, po spacerze poluźnij obrozę)
12. Dokładnie zamykaj wszystkie furtki i bramy, nawet jeśli zostawiasz pusty boks (jeśli z innego boksów ucieknie pies, może schować się w otwartym boksie, a potem z niego uciec). Bywa, że psy potrafią się schować w budzie i czasami trudno zauważyć, że jeszcze jakiś pies jest w boksie.
13. Na ogrodzeniu/kratach boksów/zagrody, z której zabierasz psa na spacer – wieszamy kartkę: „Pies na spacerze”.
14. Na spacer wychodzą **WSZYSTKIE** psy znajdujące się w jednym boksie. **NIE** wolno wziąć tylko jednego psa, a pozostałe zostawić w boksie. Tak organizuj pracę z pozostałymi wolontariuszami, żeby z jednego boksów wychodziły wszystkie psy.
UWAGA: jeżeli w boksie/zagrodzie przebywają 3 psy, dopuszczalne jest korzystanie z pomocy wolontariusza z innego rejonu.
15. Jeśli nie masz wprawy we wchodzeniu do boksów, zapnij psu smycz do obroży przez kraty, trzymając psa za obrozę, dopiero potem otwórz drzwi boksów. Jeśli nie czujesz się w tym pewny poproś o pomoc opiekuna i/lub koordynatora wolontariatu i/lub bardziej doświadczonego wolontariusza.
16. Obserwuj wyprowadzanego psa. Jeśli jest coś niepokojącego w jego wyglądzie i/lub zachowaniu (np. pies na ranę, pies kuleje, pies przejawia agresję) – zgłoś to opiekunowi i/lub w gabinecie weterynaryjnym.
17. Kiedy wyprowadzisz psa z boksów/zagrody, nie pozwól mu podchodzić do krat innych boksów, gdzie są inne psy.
18. Unikaj gwałtownych gestów. Niektóre psy potrzebują więcej czasu, aby zaufać. Jeśli pies jest nieufny – nie należy na siłę go głaskać, przytulać. Nie stój nad psem, należy ukucnąć, pozwolić obwąchać się, nie patrzeć prosto w oczy, nie dotykać.
19. Należy uważać na wszystkie gesty, niektóre pies może odebrać jako zagrożenie lub zawłaszczenie jego terytorium. Psa, którego nie znasz dobrze – nie głaszcz po głowie, lecz pod brodą.
20. Na spacerze nie podchodź do osób z psami z innych boksów.
21. Bądź czujny – obserwuj zachowanie ludzi i zwierząt oraz otoczenie.
22. Psy uczymy, szkolimy tylko poza schroniskiem. **NIE** wolno szkolić psów przy boksach z innymi psami.
23. Dostaniesz wskazówki jakie są techniki wchodzenia i wychodzenia z boksów oraz zachowania wobec psów. Dopóki nie nabierzesz wprawy w otwieraniu boksów, nie rób tego samodzielnie.
24. Psy z boksów wyprowadzaj wyłącznie w asyście drugiej osoby, aby zapobiegać ewentualnym ucieczkom psów podczas wychodzenia z boksów.
25. Po zakończonym spacerze wszystkie akcesoria z których korzystałeś – odnieś na miejsce ich przechowywania (smycze, kagańce, miski).
26. Na spacerze należy mieć przy sobie torebki na odchody zwierząt.
27. Odchody zwierząt sprzątamy na bieżąco i wyrzucamy je do koszy przeznaczonych na odchody.
28. Zakaz wyprowadzania psów poza teren schroniska bez założonego kagańca. Odstępstwa są możliwe jedynie kiedy wynikają ze wskazań weterynaryjnych wpisanych do karty psa przez lekarza weterynarii.

29. Dobór odpowiedniego kagańca leży w gestii wolontariusza (należy to zrobić PRZED spacerem, NIE w miejscu gdzie przechowywane są kagańce).
30. Nie wolno pozostawiać psów na wybiegach bez dozoru oraz dopuszczać do dewastacji wybiegów (kopanie dołów, pozostawianie odchodów i śmieci).
31. Nie wolno pozostawiać na wybiegach wyposażenia w postaci obroży, smyczy, szczotek, misek etc.
32. Wyprowadzający psa ma obowiązek (jeśli to możliwe) zadbać o jego podstawową pielęgnację (czesanie, szczotkowanie, wycięcie kołtunów z sierści).
33. Zaobserwowane podczas spaceru niepokojące symptomy w zachowaniu czy wyglądzie zewnętrznym psa, należy niezwłocznie po spacerze zgłosić opiekunowi oraz pisemnie do gabinetu weterynaryjnego.

VIII INNE

Przed podpisaniem „Porozumienia dotyczącego świadczeń wolontarystycznych” kandydat na wolontariusza jest zobowiązany do zapoznania się z Regulaminem Wolontariatu, zasadami BHP i PPOż. obowiązującymi na terenie schroniska oraz z niniejszą instrukcją. Po zapoznaniu się z wymienionymi dokumentami, kandydat zobowiązany jest podpisać stosowne oświadczenie o zapoznaniu się i deklarację ich przestrzegania.